

פרק המגרש

מתניתין:

וחכמים אוסרים עליה להינשא לכל אדם אחר, כיון שהנתינה של הגט באופן שכזה היא נתינה פסולה.

ומבארת המשנה, לדעת חכמים, הסוברים שזו היא נתינה פסולה, כיצד יעשה? מה יעשה הבעל כדי לתקן את הנתינה הפסולה.

ישלנו הימנה, יקח את הגט מהאשה, ויחזור ויתננו לה פעם שניה, (1) ויאמר לה בשעת מסירת הגט "הרי את מותרת לכל אדם". (2)

המגרש את אשתו, ואמר לה בשעת מסירת הגט "הרי את מותרת לכל אדם, אלא לפלוני", ובגמרא יבואר מה הפירוש "אלא לפלוני", האם משמעותו היא "חוץ מפלוני", או שהוא תנאי, על מנת שלא תנשא לאותו פלוני.

רבי אליעזר מתיר לה להינשא לכל אדם אחר, חוץ מאותו פלוני, כדין אשה שנתגרשה בגט כשר.

בנתינה השניה "הרי את מותרת לכל אדם", אלא מספיק שיחזור ויתן ויאמר לה 'הא גיטך' כמו בכל גט. ומה שאמרה המשנה שצריך לומר "הרי את מותרת לכל אדם" הוא לאו בדוקא. וכן פסק הרמב"ם [גירושין ח יז]. אולם הריטב"א וז"ל כתבו שצריך לחזור ולומר לה הרי את מותרת לכל אדם כפשוטו המשנה, ולא מספיק שיאמר לה הא גיטך, כמו בכל נתינת גט, כי היות שאמר לה בנתינה הראשונה חוץ מפלוני, צריך הוא לבטל את דבורו, ואם הוא אומר לה רק "הא גיטך" אין כאן עדיין ביטול האמירה הקודמת שמגרשה חוץ מפלוני.

והקשה הפני יהושע, לפי הצד בגמרא שגם לדעת רבנן אם אמר לה הרי את מותרת לכל אדם על מנת שלא תנשא לפלוני היא מגורשת, מדוע בנתינה השניה הוא צריך לגרש אותה ללא שום תנאי, הרי רצונו שלא תנשא לפלוני, ויכול לומר לה בנתינה השניה הרי את מותרת לכל אדם על מנת שלא תנשא לפלוני. ותיקן הפני יהושע, כי מה שהיא מותרת באומר לה "על מנת" הוא רק כשאמר לה כן בנתינה הראשונה, אבל באופן שאמר לה בנתינה הראשונה "חוץ

1. אבל אם רק יחזור ויאמר לה הרי את מותרת לכל אדם, ללא נתינה שניה, אינו מועיל, כיון שהנתינה הראשונה היתה נתינה פסולה, ולא מועיל מה שיאמר לה הרי את מותרת, כי צריך שיהא "ונתן בידה", וזו היתה נתינה פסולה, ולכך צריך נתינה חדשה.

ורבי עקיבא איגר מחדש, שלמסקנת הגמרא, שהמחלוקת בין רבי אליעזר ורבנן אינה באומר "הרי את מותרת לכל אדם אלא לפלוני", אלא באומר "חוץ מפלוני", הרי דוקא לשיטת רבנן, הסוברים שבאומר "חוץ מפלוני" אינה מגורשת כלל, לא יועיל שיאמר אחר כך כשמגרש 'אף לפלוני' בלא נתינה חדשה, כיון שהנתינה הראשונה היתה פסולה. אבל לשיטת רבי אליעזר, הסובר שכשאומר "חוץ מפלוני" היא מגורשת לכל העולם חוץ מאותו פלוני, בזה אף ללא נתינה חדשה יכול להוסיף ולומר שמגרשה אף לאותו פלוני, ולבטל את השיוור ששייר לפלוני, וניתרת לאותו פלוני מכח הנתינה הראשונה.

2. וכתב התוס' רי"ד, שאין צריך לומר לה